

ו. ומחכיך בימה של טבריא, ובלבד שלא יפרוס קלע, ויעמיד את הספינה:

תנו רבנן: בראשונה⁽¹⁾ התנו שבטים זה עם זה, שלא יפרוס קליעה ויעמיד את הספינה, אבל צד הוא ברשות ובמכמורות.⁽²⁾

תנו רבנן: ימה של טבריה, בחלקו של נפתלי חיתה ולא עוד, אלא שנטל מלוא הכל הרם [מצודה] ביבשה בדרומה של היס. כלומר נפתלי נטל עוד פיסת יבשה בדרום היס, כדי שיוכל לעמוד שם ולמשוך בחבל את מצודתו מן היס —

האילן שהחמה מבשלת שם את הפרי וממתקתו, שנאמר [דברים לג יג]: "וליוסף אמר: מבורכת ה' ארצו ... וממגד [לשון עדנים ומתק] תבואות שמש [שהיתה ארצו פתוחה לחמה, וממתקת הפירות]".

ה. ומעין היוצא תחילה, בני העיר מסתפקין ממנו:

אמר רבה בר רב הונא: ונותן לו — המסתפק למי שהמעין שלו — דמים.

ואולם לית הלכתא כוותיה דרבה בר רב הונא, ואינו צריך לשלם לו.

לא הותר אלא להטיל חכה, אבל רשתות ומכמורות לא הותר להם אלא לבעלים].

וכן כתב הרשב"א לעיל: ומה שאמרו "שלא יפרוס קלע", כל אדם קאמר, ואפילו הבעלים, שכך התנו השבטים, ואין בין בעליהן לשאר השבטים, אלא ששאר השבטים אין פורסים אפילו רשת ומכמורות אלא משליכין חכה, והבעלים נותנים אפילו רשתות ומכמורות, וכדתניא בסמוך: "בראשונה התנו השבטים זה עם זה שלא יפרוס קלע ויעמיד הספינה, אבל צד הוא ברשות ומכמורות".

אבל שיטת הרמב"ם היא, שברשתות ומכמורות מותר לכל אדם, רק שלא יפרסו אחרים קלע, ואילו הבעלים מותרים אפילו לפרוס קלע.

וראה ב"ם של שלמה" בביאור תקנה ו, שכתב, דמלשון המשנה נראה כהרמב"ם, ואילו ממה שהתנו השבטים זה עם זה משמע שהיתה התנאה זו גם על הבעלים, ראה שם שהאריך, וגם נתקשה שם: כיון שכבר התנו השבטים זה עם זה, למה הוצרך עוד יהושע לתקן כן; ומתוך כך בחר לו המהרש"ל שיטה שלישית בזה, ראה בדבריו.

ועוד כתב רש"י: "לישנא אחרינא: מחובו של אילן, ממחבואתו, מקום שיש ענפים הרבה, דהיינו באמצע גבהו, ולא מחודו מלמעלה, ענף האמצעי שהוא עליון ועיקר האילן, מתשוכות הגאונים".

1. קודם שחלקו את הארץ להתיישב בה, הגהות יעבץ.

2. פשטות הלשון "ומחכיך בימה של טבריא, ובלבד שלא יפרוס קלע", משמע שענין אחד הוא, שאם כי הותר לכל השבטים לחכות בימה של טבריה על אף שאינה שלהם, מכל מקום לפרוס קלע לא הותר להם, אבל הבעלים עושים בימה של טבריה כרצונם [וכן היא שיטת הרמב"ם, כדלקמן].

אך בתוספות פא א ד"ה ומחכיך בימה של טבריה, כתבו: "ומחכיך בימה של טבריה כל אדם, ובלבד שלא יפרוש קלע נמי לכל אדם, ואפילו הבעלים עצמן, כדתניא לקמן שהתנו השבטים זה עם זה [דמשמע שאפילו אותו השבט שהיה היס שלו, גם הוא בכלל התנאי]; אבל צד הוא במכמורות וברשתות, והיינו הבעלים שהים שלהם [כלומר: ואילו כל אדם